

Naše noviny

Ročník XXIII.
Číslo 1/2023
Február 2023

Noviny žiakov a učiteľov Strednej odbornej školy technickej na Kukučínovej 23 v Košiciach

Fašiangy: zvyky a tradície

Fašiangy v minulosti predstavovali čas hodovania a veselí medzi dvoma rôznymi pôstnymi dobami, kedy sa ľudia mali **do sýtosti najesť aj napiť**, a bol preto spojený s rôznymi tanečnými zábavami, zabíjačkami, oslavami, ale i svadbami. Potom totiž nasledoval **štyridsaťdňový pôst** pred Veľkou nocou, kedy sa ľudia zriekali jedla, ale aj ďalších vecí, ktoré pre nich boli v živote zbytočné .

Hoci fašiangové obdobia prakticky začínalo už po sviatku Troch kráľov, dnes poznáme ako fa-

šiangy slovenské tradície, ktoré sa konali až v priebehu posledných troch dní, teda od **fašiangovej nedele** do fašiangového utoroka, alebo tesne pred nimi.

Tučný štvrtok

Príprava na fašiangové oslavy tradične začínala už vo štvrtok pred fašiangovou nedeľou. Počas tohto dňa sa chystalo všetko, čo bolo následne potrebné, ako bola napríklad **tradičná domáca zabíjačka prasaťa na dedine**. Vzhľadom na to, že podľa povier mali ľudia v tento deň jesť a piť čo najviac, aby boli celý nasledujúci rok pri sile, hovorilo sa mu **tučný štvrtok** alebo tiež **tučniak**.

Fašiangový nedeľa

Začiatok hlavných osláv sa konal na fašiangový nedeľu, ktorá sa vždy niesla v znamení zábavy, tancovačiek, hodovania a všeobecného veselí. Niekedy sa jej preto hovorilo aj tanečná nedeľa,

pričom obľúbené boli predovšetkým **jalové hody**, ktoré organizovali ženy. Ty si zaplatili muzikantov aj krčmu, aby si tu mohli usporiadať zábavu samy pre seba. V každom dome sa varila údená šunka už v sobotu. Počas posledných dní fašiangov bola na každom stole.

Fašiangový pondelok

Tancovalo sa samozrejme tiež na fašiangový pondelok. Na rozdiel od predchádzajúceho dňa však tentoraz medzi obľúbené fašiangové zvyky patrili **mužské bály**, ktoré boli určené iba pre ženatých a vydaté, takže na ne slobodná chasa nemala prístup. Na týchto báloch sa pri tanci hojne vyskakovali, pretože ľudia verili, že

ako vysoko sedliacka vyskočí, tak vysoko jej v nasledujúcom roku porastie obilie, ľan alebo napríklad konope.

Fašiangový utorok

Vrcholom fašiangových osláv, hodovania a všeobecného veselí bolo každoročne **fašiangový utorok**, kedy sa na cestu dedinou alebo mestom vydal tradičný maškarný sprievod. Ľudia v najrôznejších maskách obchádzali domy, pričom nesmeli vynechať ani jeden. Všade sa teda zastavovalo, spievalo, hrálo, tancovalo, a keďže nechýbalo ani malé pohostenie pre maškary, všetci popíjali a ochutnávali, čo len chceli, vďaka čomu sa neviazanosť sprievodu ešte zvyšovala.

Samotná obchádzka po jednotlivých príbytkoch, ale aj dodržiavanie ďalších obľúbených tradícií vždy záviselo predovšetkým na mieste, kde sa fašiangové oslavy organizovali. **Lúčenie s fašiangami** sa niekde znázorňovalo sprievodom s márami, na kto-

rých boli uložené fašiangy v podobe figuríny, živé postavy, najbujarejšie masky alebo napríklad basa. Pred celou dedinou sa následne konal súd, kde boli fašiangy odsúdené a verejne popravené. V niektorých oblastiach Slovenska sa obchádzka po príbytkoch konala už v pondelok.

V každom dome dostal sprievod najesť, napiť a niekde aj peniaze. Po skončení sprievodu sa zo získaného jedla a peňazí usporiadala veľká zábava. Zjedlo sa jedlo a za peniaze sa zaplatila muzika.

Fašiangová zábava potom väčšinou **končila úderom polnoci**, kedy hlásnik zatrúbil na roh a richtár alebo niekto z radných vyzval radujúci dav, aby sa všetci v pokoji rozišli do svojich domovov, pretože nastala Popolcová streda a s ňou aj prísny štyridsaťdňový pôst pred blížiacimi sa Veľkou nocou. Predtým totiž ľudia verili, že ak budú v tanci pokračovať aj napriek polnoci, **objaví sa medzi nimi diabol**, a to najčastejšie v podobe cudzinca v zelenom kabátiku.

Na niektorých miestach sa fašiangy o polnoci ukončovali „**pochovaním basy**“, čo symbolizovalo skutočnosť, že počas pôstneho obdobia si hudobníci na svoje nástroje nezahrajú a na nejakú dobu končí tiež tanečná veselica, alebo dokonca pochovaním boha Bakcha. Druhý deň ráno sa potom ešte naposledy jedli masťné rožky s mliekom či kávou, ale obed už býval prísne pôstny.

Popolcová streda

Na Popolcovú stredu (škaredá streda) ľudia chodili **do kostola pre popolec**, čo je označenie pre znamenie kríža, ktoré kňaz na čelo udeľuje veriacim prostredníctvom posväteného popola. Týmto dňom tiež **začínalo pôstne obdobie** a na štyridsať dní utíchalo všeobecné veselie. Iba na niekoľkých málo miestach ľudia dodržiavali tiež „**vrecový štvrtok**“, teda štvrtok po Popolcovej strede, kedy sa dojedali posledné zvyšky z fašiangových hodov.

Pripravila
Mgr. Martina Derdziaková

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN - ŠKOLSKÉ KOLO

Býva už dlhoročnou dobrou tradíciou našej školy organizovať školské kolo Hviezdoslavovho Kubína. Tento rok sa školské kolo konalo dňa 30.1.2023.

Aj keď sme technickou školou, máme žiakov, ktorí sa vo voľnom čase venujú interpretácii umeleckých

textov. Žiaľ, pre chorobnosť sa na ňom nezúčastnili všetci prihlásení žiaci. Prevládali lyrické texty

klasických slovenských básnikov.

Porota sa napokon rozhodla takto :

Poézia

1. miesto Tomáš Kešeľák
4.A

2. miesto Jozef Fialík 4.C
a Adam Koscelanský 2.C

3. miesto Anna Varechová 3.A a Liana Janočová
1.A

Próza

1. miesto neudelené

2. miesto Šimon Kalafut
4.D

Pripravila
Mgr. Martina Derdziaková,
PhDr. Alica Dulinová

LYŽIARSKY VÝCVIK

Po troch rokoch si študenti a učitelia SOŠT Kukučínova 23 opäť naplno užili lyžiarsky výcvik v obľúbenom stredisku SKI Drienica. Telocvikári Mgr. Maroš Vikartovský a Mgr. Robert Smrčo strávili pracovný týždeň s 23 študentmi a 2 študentkami tretích a štvrtých ročníkov. Lyžovalo sa doobeda, poobede a dokonca aj na nočnom lyžovaní bez zranení.

PODPORUJEME REMESLÁ

„O remeselné, stavebné a technické odbory je na stredných školách dlhodobo nižší záujem.

Preto sme sa v tomto školskom roku rozhodli zorganizovať prvý ročník súťaže

PODPORUJEME REMESLÁ,

ktorá umožnila študentom všetkých našich odborov zmerať si sily a odprezentovať svoje zručnosti,“ uviedol riaditeľ

SOŠT Kukučínova 23 PhDr. Ján Pituch. Dvoj-

členné tímy zo stredných odborných škôl z Ostravy, Popradu, Prešova, Spišskej Novej Vsi, Humenného, Krá-

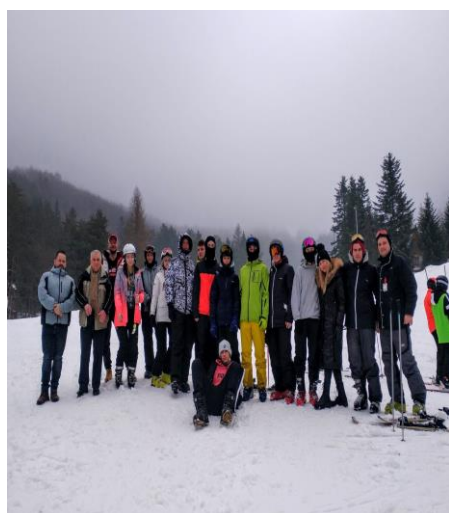
ľovského Chlmca a z Košíc mali pripravený stavebný materiál

LEIER PLAN 38 N + F, ktorý zakladali na vápennú zakladáciu mal-

tu. Víťazný roh obvodového múru napokon vymurovali tretiaci Ma-

túš Suchý a Lukáš Vojtek z domácej SOŠT Kukučínova 23. Na

druhom mieste sa umiestnil Miroslav Šulák a Dominik Maliňák z SOŠ polytechnickej v

Pripravila
Mgr. Martina Derdziaková,
Mgr. Maroš Vikartovský

Humennom a tretiu priečku obsadili Rostislav Ivanský a David Naščak zo Střední školy stavební a dřevospracující v Ostrave. Podujatie bolo jedinečné tým, že študenti súťažili súčasne takmer vo všetkých ponúkaných remeselných odboroch. Pod jednou strechou tak bolo možné pri práci sledovať tesárov, maliarov, vodárov vodohospodárov, krajčírky a krajčírky a študentov odboru ochrana osôb a majetku a mechanik hasičskej techniky. V každom odbore bol členom poroty zároveň zástupca firmy, s ktorou škola spolupracuje a odborným garantom bol aj Zväz slovenských vedeckotechnických spoločností.

Pripravila
Mgr. Martina Derdziaková

Noviny len pre potreby
SOŠT, Kukučínova 23,
Košice

Šéfredaktor:
Ing. Slávka Šoltésová,
Mgr. Ivana Hostovičáková

Redakčná rada:
Mgr. Martina Derdziaková
a kolektív autorov

Náklad : ???ks
Neprešlo jazykovou úpravou

Naše noviny

Ročník XXIII.
Číslo 1/2023
Február 2023

Noviny žiakov a učiteľov
Strednej odbornej školy technickej
na Kukučínovej 23
v Košiciach

Aforizmus

„Ak chcete žiť šťastný
život, zamerajte sa na
cieľ, nie na ľudí
alebo na veci. „
Albert Einstein